

Krzysztof Szamałek, Urszula Narożna-Szamałek

Kruszwica, woj. bydgoskie.
Stanowisko 17

Informator Archeologiczny : badania 16, 201-202

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W niższych poziomach natrafiono na wielopoziomą ulicę wykonaną z dranic ułożonych na legarach, przytkającą do budowli mieszkalnych, a jednocześnie okalającą XIII-wieczny zespół miejski.

Stwierdzono, że pod nawarstwieniami XIII-wiecznymi zalegały relikty związane z osadnictwem 2 poł.X wieku /szczątki warstwy, dwie jamy/.

W części południowej wykopu IVA odsłonięto dalsze trzy poziomy konstrukcji rusztowych stosu wału otaczającego gród kruszwicki w 2 poł.XIII wieku. W jednym z poziomów konstrukcyjnych natrafiono na żelazny grot strzały.

Poniżej warstw wczesnośredniowiecznych eksploracji poddano dalsze pozostałości osadnictwa ludności kultury łużyckiej z okresu halsztackiego /HaD/. W poziomie tym odsłonięto pięć jam o dwufazowej stratygrafii zawierających bogaty materiał ceramiczny, kostny i dendrologiczny. Z innych zabytków ruchomych na uwagę zasługuje bryłka bursztynu i unikatowy, bogato ornamentowany krępulec z poroża.

Materiały przechowywane są w ZAW IHKM PAN w Poznaniu.

KRUSZWICA
woj.bydgoskie
Stanowisko 3

patrz
okres halsztacki

KRUSZWICA
woj.bydgoskie
Stanowisko 17

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materiałnej
Zakład Archeologii
Wielkopolski w Poznaniu

Badania prowadził dr Krzysztof Szamałek i mgr Urszula Narożna-Szamałek. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Osada wczesnośredniowieczna /faza C-D/ i miasto /XIV-XV w./.

Celem badań była weryfikacja układu stratygraficznego stanowiska wcześniej okazjonalnie badanego, przy próbie odszukania mającego znajdować się tu cmentarzyska ludności kultury łużyckiej. Stanowisko 17 wraz ze stanowiskami 9 i 10 znajdują się w obrębie wyróżniającej się fizjograficznie jednostki, którą tworzy południowa część rozległego garbu moreny dennej otoczona dolinami rynny goplańskiej oraz wpadających do niej cieków. W przeszłości garb ten przy wyższym od obecnego poziomie jeziora tworzył dużych rozmiarów wyspę, której południowy cypel oblany był rozlewiskami wpadającej w tym miejscu do Gopla Śmierni.

Badania w obrębie dwóch założonych sondży o łącznej powierzchni 15 m², przy większości warstw kulturowych 2-3 m dostarczyły informacji potwierdzających istnienie osad-

dy z fazy C i D okresu wczesnośredniowiecznego, z której pochodzą 3 jamy. Dwie z nich o wyraźnie zasobowym charakterze z wąskimi wlotami miały dość znaczne rozmiary. W obrębie jednej z jam natrafiono również na ceramikę kultury łużyckiej znajdującą się na złożu wtórnym. Jednakże przede wszystkim tegoroczne badania dostarczyły danych dotyczących Kruszwicy z przełomu XIV i XV w. Z okresu tego pochodzi odkryta część chaty usytuowanej niemal równolegle do obecnej ulicy Piasta, której przedłużeniem była przeprawa przez Gopło. Chata była zbudowana w konstrukcji sumikowo-łątkowej uszczelnianej polepą. Wewnątrz chaty znajdował się piec z kopułą glinianą grubości 8-12 cm o średnicy około 3 m. Kopuła, która uległa zawaleniu zawierała liczne odciski dranic, drażków oraz słomy. Podczas oczyszczania kopuły pieca wydobyto liczne fragmenty dających się zrekonstruować naczyń z XIV i XV w. pozostających w odniesieniu do znalezisk ceramiki z badań w piwnicach zamku kruszwickiego. Odkryto też szereg przedmiotów m.in. przęsliki gliniane, ostrogę, grot bełtu, fragment bursztynowego paciorka oraz zasługującą na szczególną uwagę kilkucentymetrowej wysokości figurkę kobiety.

KRZESK-Królowa Niwa
woj.siedleckie
Stanowisko 1 - grodzisko

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Joanna Kallaga. Finansował WKZ w Siedlcach. Szósty sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /VII-VIII w.; X-XI w./.

Prowadzono prace w zachodniej części majdanu i i wału wewnętrzznego. W wykopie wytyczonym na majdanie stwierdzono występowanie nikłej warstwy kulturowej. Znalezione w niej drobne fragmenty ceramiki ręcznie lepionej oraz skupiska kości zwierzęcych. Śladów zabudowy nie stwierdzono.

W wyniku prac na wale odsłonięto kolejny fragment konstrukcji drewnianej, wiążącej się z I fazą funkcjonowania grodu /VII-VIII w./. U podstawy nasypu ziemnego wału /II faza, X-XI/ od strony wnętrza grodu odsłonięto fragment płaszczu kamiennego o szerokości 80 cm, długości 2,5 m. Pomiędzy kamieniami znaleziono drobne fragmenty ceramiki ręcznie lepionej.

Materiały do opracowania znajdować się będą w IA UW, później w WKZ Siedlce.

Badania będą kontynuowane.

LĄD, gm.Lądek
woj.konińskie

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu